

27. Becsehely-Pola, római katolikus templom

(Zala megye) Á, Kö, Kú

2006. július 24. és augusztus 1. között végeztük Becsehely-Pola római katolikus templomának építészettörténeti kutatását a készülő átalakításhoz. A templomon korábban dr. Valter Ilona dolgozott, aki eredményeit a Magyar Műemlékvédelemben tette közzé.²

Néhány ponton a tervező, Barattáné Zámbo Ágnes kérésére a már megkutatott felületeket is megnéztük, mivel ezekről részletes rajzok nem álltak rendelkezésünkre.

A kutatás során több újabb eredmény született, melyek a következők: A déli külső oldalon előkerült egy eddig nem ismert, majdnem teljesen ép román kori ablak, amely idomtégla kialakításában a nyugat-magyarországi hasonló korú épületeken nem ismert megoldásokat mutatott. Az idomtéglaiból álló béllet kialakítása már a gótikus mérművek irányába mutat, annak mintegy redukált változatát képezi. A déli falon egy téglalap alakú idomtéglat is kibontottunk, amelyen két kerek, tölcésesen szűkülő „szellőzőnyílás” volt kialakítva. Tisztáztuk a K-i hajófal átépítéseit, és megtaláltuk a kora barokk tetővonalat. A Ny-i végfalán a rendkívül egyszerű nyílásokról megállapítottuk, hogy a késő barokk korban keletkeztek.

A templom belsejében, a szentély É-i falában az egyszerű, kisméretű, téglalap alakú szentségtartó fülke az Árpád-korra datálható. Számos ponton találtunk Árpád-kori vakolt felületeket, amelyeken semmilyen freskó vagy díszítés nyomaira nem bukkantunk. Az északi és a déli falon mindkét oldalon előkerültek az elbontott zárófalak, melyek pontos szélessége tisztázható volt. Megtaláltuk az Árpád-kori templom Ny-i homlokzatának eredeti vakolt felületét is, mely alapján a templom 13. századi felülete rekonstruálható. A kora barokk toldásnál a déli falon előkerült két gerendafészek alapján pedig bizonyossá vált egy 18. sz. eleji fakarzat léte. Tisztáztuk az oltár építési periódusait is.

Munkatársak: Tokai Zita Mária régész, Korcsmáros Attila technikus.

VÁNDOR LÁSZLÓ

28. Beremend, határátkelőhely

(Baranya megye) B

2006. május 25-én figyelemmel kísértük a határátkelőhöz vezető út mentén felállítandó villanyoszlopok árkanak kiásását. Az út Ny-i oldalán hat darab, K-i oldalán pedig egy darab (egyenként 200 cm mély, kb. 160 cm hosszú és 100 cm széles) gödröt ástak. Két oszlophelyen találtunk régészetileg értékelhető leletet. A 3. és a 7. számú gödörből őskori (bronzkori) kerámiák kerültek elő.

3. gödör: Az objektum kiterjedését nem tudtuk pontosan rögzíteni, mivel az túlnyúlik a tervezett osz-

lophely gödrén, mélysége a felszíntől 140 cm. Betöltése barnás fekete agyagos, paticsos. Az objektumból néhány kerámia került csak elő.

7. gödör: Az objektum mélysége a felszíntől 115 cm, 90 cm szélességben nyúlik be a villanyoszlop gödrébe K-ról. A felső 60 cm-es humuszréteg alatt barnás fekete, agyagos, erősen paticsos és faszenes betöltést találtunk, mely több nagyobb darab kerámiatöredéket tartalmazott.

A leleteket beszállítottuk a pécsi Janus Pannonius Múzeum Régészeti Osztályára.

VAJDA OLGA

29. Beszterec, Földvártól Ny-ra

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza

2006. október elején terepbejárást végeztem a Tiszatelek-Tiszarád-Vasmegyer-Beszterec-Nagyhalász települések között húzódó optikai vezeték nyomvonalán örökségvédelmi hatástanulmány készítése érdekében. A földúttól É-ra bronzkori és császárkori kerámia került elő a környezetéből kiemelkedő dombháton. A földúttól D-re egy darab obszidiánt találtunk a környezetéből kiemelkedő dombháton.

JAKAB ATTILA

30. Bezenye határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Ró, Kk, Ú, I

2006. májusban terepbejárást végeztem a település határába tervezett szélérőműpark által érintett területeken.

Felső-Kavicsos: A lelőhely a községtől ÉNy-ra, a vasút és egy vele párhuzamosan haladó dűlőút között helyezkedik el. A területet egy É-D-i irányú széles folyómeder maradványa metszi át, melynek a két oldalán markánsan magasodó dűnesorok húzódnak. A hajdani folyómeder mindkét oldali magaspártján római kori, őskori, késő középkori és kora újkori-újkori cseréptöredékeket találtam. Római kori leletek több száz méter hosszúságban kerültek elő az említett meder partja mentén és a medermaradvány túlsó, K-i oldalán. Középkori leletanyag inkább a lelőhely Ny-i részén került elő. A lelőhely Ny-i és É-i széle bizonytalan, mivel ezekben az irányokban a szomszédos parcellákon növényzet akadályozta a munkát. A római leletek között említést érdemel két terra sigillata töredék. A késő középkori anyagból kiemelkedik egy szürkésbarna színű fazék bélyeges peremtöredéke. A lelőhely középső részén szórványosan kötötöredékeket figyeltem meg, amelyek talán a római korhoz köthetők. Említést érdemel, hogy a területen korábban római burgus maradványait figyelték meg.

Hajós-pusztától K-re: Hajós-pusztá közelében, a 15. sz. főút Ny-i oldalán római kori telepnyomot azonosítottam. A lelőhely egy É-D-i irányban elnyúló, enyhe földdomborulatán helyezkedik el. A településjelenségek D-i és É-i irányú kiterjedését az itt lévő növényzet miatt nem tudtam megállapítani.

2 VALTER I.: A Becsehely-polai r. k. templom. Magyar Műemlékvédelem 1967/68, 335-344.